

روزنامه
روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
یکشنبه ۲۵ دی ۱۴۰۱ ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۴۴_ ۱۵ ژانویه ۲۰۲۳- شماره ۲۱۰۵ _ سال هفتم
۸ صفحه _ قیمت ۲۰۰۰ تومان _ ضریب کیفی ۶۷۴
hamdelidaily.ir hamdeli@gmail.com newspaper.hamdeli
سردبیر: فضل‌الله یاری
چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵-۰۲۱
نشانی: تهران- میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی- کوچه مهر- پلاک ۶- طبقه اول- واحد ۳
تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۸۱۲۷۵- ۰۲۱۶۶۹۸۱۲۷۱-

یادداشت‌ها

دیکتاتوری و دمکراسی در کلام مارکس و پوپر

معیوب می‌شمارد و معتقد است که دمکراسی و برابری

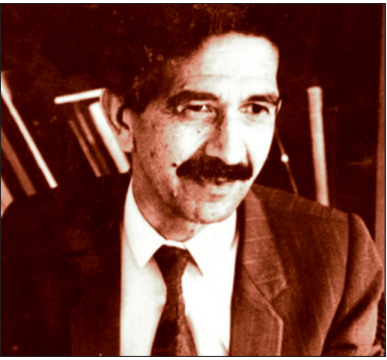
سیاسی در نبود عدالت اقتصادی ناقص است و هر طبقه‌ای که اهرم‌های مالی اقتصادی را در دست دارد، حاکم بر سرنوشت دیگر اقشار و طبقات است. مارکس برای حکومت و دولت، دو کارکرد در نظر می‌گیرد؛ یکی کارکرد دولت به عنوان مرکز اداره امور جامعه که سرشت همه اجتماع وجود دارد و دیگری جنبه کارکرد دولت به عنوان بازو و عامل قهر و خشونت است که به عنوان ابزار سلطه طبقه حاکم علیه دیگر طبقات به کار می‌رود و حافظ وضع موجود است. مارکس معتقد است که کارکرد دولت به عنوان اداره امور اجرایی جامعه در همه ادوار پیرجاست اما آن جنبه از کارکرد دولت به عنوان ابزار قهر و خشونت علیه حکومت شوندگان است که باید در کمونیسم از بین برود. یعنی آن جنبه از قدرت که شالوده حکمرانی و فرمانروایی یک طبقه

علیه سایرین است. بر همین اساس مارکس به دولت به عنوان یک نهاد سیاسی بی‌طرف نمی‌نگریست و آن را دیکتاتوری طبقه حاکم یعنی صاحبان بانک‌ها و سرمایه مالی و صنایع بزرگ صنعتی علیه دیگر طبقه‌ها و اقشار می‌دانست که در نزاع بین کار و سرمایه یا استثمارکنندگان و استثمارشوندگان از وضع موجود یعنی طبقه حاکم دفاع می‌کند که به عنوان مثال در موقع اعتراضات و تظاهرات، چگونه پلیس و نظامیان به عنوان ابزاری در دست طبقه حاکم متمرضان را سرکوب می‌کند. مارکس مخالف دمکراسی نبود، اما معتقد بود که از نظر ماهیت امر حتی در لیبرال‌ترین دمکراسی سرمایه‌داری دولت دیکتاتوری طبقه حاکم می‌کند و حافظ وضع موجود است. اگر از دیکتاتوری پرولتاریا صحبت می‌کند یک امر ماهیتی است، نه به معنی دیکتاتوری به عنوان حکومت یک فرد بر جامعه. وی دمکراسی را خیلی با ارزش‌تر از برگزاری انتخابات و تسکین صرف پارلمان می‌دانست. معتقد بود که دمکراسی نباید فقط به حیات سیاسی محدود شود، بلکه باید عرصه اقتصادی و عدالت اجتماعی را نیز چیزی جز حکومت اکثریت نبود. گرچه مارکس دولت را وابسته و مدافع طبقه حاکم می‌داند، اما معتقد بود که دولت در دوران سرمایه‌داری، استقلال بیشتری نسبت به دوران فئودالیسم دارد و خدمات عمومی بیشتری برای مردم نسبت به دوران فئودالیسم انجام می‌دهد و هر چه خدمات عمومی رفاهی دولت برای آحاد مردم بیشتر باشد، آن دولت به دمکراسی نزدیک‌تر است.

حافظه تاریخی

روز مرگِ مشکوک «احمد تفضلی»

مردی که ایران را به جهان شناساند

احمد تفضلی در آذر سال ۱۳۱۶ در اصفهان زاده شد. تحصیلات مقدماتی خود را در تهران گذراند و در سال ۱۳۳۵ با دریافت مدال درجه اول فرهنگ از دارالفنون دیپلم ادبی گرفت. در سال ۱۳۳۸ دانشکده زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران را با احراز رتبه اول به پایان برد. در سال ۱۳۴۰ به انگلستان رفت و وارد رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی ایران در مدرسه زبان‌های شرقی دانشگاه لندن شد و در سال ۱۳۴۴ فوق لیسانس گرفت. پیش از بازگشت به ایران دوره تحقیقی کوتاهی را هم در پاریس گذراند. در ۱۳۴۵ در رشته زبان‌های باستانی از دانشگاه تهران درجه دکتری گرفت. موضوع پایان‌نامه او «صحیح و ترجمه سوترنسک و ورشت مانسرتسک از دینکرد و سنجش این دو نسک با متن‌های اوستایی» به راهنمایی دکتر صادق کیا بود. از ۱۳۳۷ تا ۱۳۴۵ ضمن تحصیل، به عنوان پژوهشگر در استخدام اداره‌ی فرهنگ عامه بود. از ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۷ در بنیاد فرهنگ ایران، به تحقیق پرداخت. در ۱۳۴۷ به تدریس در دانشگاه تهران مشغول شد. در ۱۳۷۰ عضو پیوسته‌ی فرهنگستان زبان و ادب فارسی و از سال ۱۳۷۳ معاون علمی و پژوهشی این فرهنگستان بود. تفضلی علاوهبر این‌که یکی از صاحب‌نظران در زمینه‌ی زبان‌های باستانی ایران بود، به زبان عربی کاملاً آشنا بود و به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی و آلمانی و ادبیات فارسی تسلط کامل داشت و همچنین با روسی نیز آشنا بود.

از احمد تفضلی پنجاه و سه مقاله به زبان فارسی در دانشنامه ایران و اسلام، دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، دانشنامه جهان اسلام و در نشریات معتبر علمی و جشن‌نامه‌ها و یادنامه‌های دانشمندان منتشر شده است. همچنین از وی هشتاد و سه مقاله به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی در نشریه‌های معتبر خارجی منتشر شده واز وی پانزده نقد کتاب به زبان فارسی، دو نقد کتاب به زبان انگلیسی در BSOAS در ۱۹۷۳ و ۱۹۷۴ و یک نقد به زبان فرانسه در مجله مطالعات ایرانی در ۱۹۹۲ به چاپ رسیده است.

داستان‌ها

حرف مفت

و فرهاد دل و دیوانه برایش جان نثار کند؟ این‌ها مال داستان‌های عهد بوق است. یک زمان یادم هست به «سایه» گفتم: شما در شعر کاروان، به معشوقت «گالیا» می‌گویی «دیر است/دیری است به ره افتاده کاروان» دوران شعر عاشقانه و این احساسات زودگذر تمام شده، تو چرا مرا به جشن تولدت دعوت می‌کنی؟ می‌خواهی بیایم یا تو برقصم و تانگو بیایم؟ بیایم روی فرشی برقصم که تاروپوش از اشک و خون دخترکان بی‌کس و کار و فقیر است، قر بدهم؟ نه، من نمی‌آیم، می‌روم انقلاب می‌کنم و اگر پیروز شوم برمی‌گردم عشق من و تو را در آغوش می‌گیرم. خب چرا شما گالیا را با خودت به مبارزه با ستمگران نمی‌بری؟ حالا که پیروز نشده‌ای او را به امان خدا رها کرده‌ای؟

فکر کرد کمی و به طنز گفت: معشوقم را با یک مشتت نزه‌خر به کجا ببرم؟ اگر همه معشوقکان خود را به جبهه می‌آوردند من هم می‌بردم، ضمناً تو که به جای من در آن زمان نبودهای، بوده‌ای؟ همه لاف‌گراف می‌زدند، چپ بودند و یواشکی نماز می‌خواندند و گروهی می‌کردند، چپ بودند ولی اگر مرا بسا گالیا می‌دیدند پایم را قلم می‌کردند. من چپ بودم ولی در هنگام عزا برای علی و امام حسین گریه می‌کردم

ظاهر باز

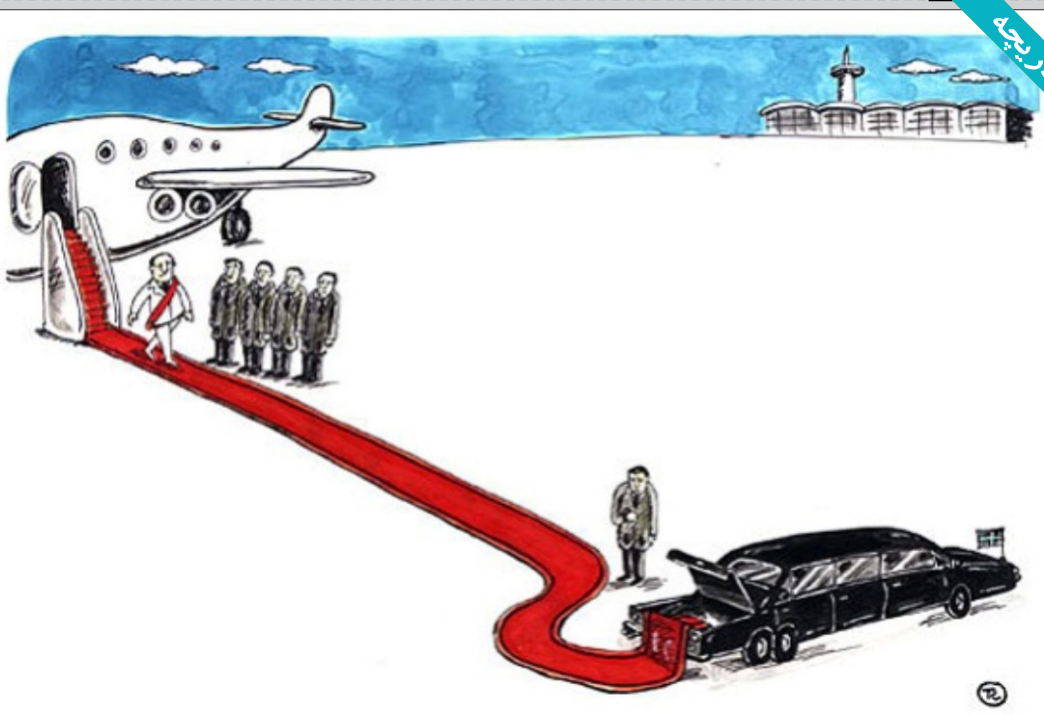
با من از بنز بگو!

نخستین مواجهه

و همان سال که من می‌خواستم کنار پیاده‌رو پارک شده بود و دوباره خیره به یک بنز ماندم که صاحب ماشین پیشنهاد کرد پشت آن بنشینم. الحق با تمام ماشین‌هایی که پیش از آن سوار شده بودم متفاوت بود؛ فرمان بزرگ، صندلی‌های متفاوت و حتی جای دنده‌ها نیز فرق می‌کرد (دنده عقب کنار دنده یک قرار دارد) و هرچه می‌گذشت نسبت به تصمیم درباره به دست آوردن این کالا مطمئن‌تر می‌شدم.

آن روز خرید این ماشین را با پدرم مطرح کردم اما با برخورد جالبی مواجه نشدم؛ زیرا قانع کردن اطرافیان برای استفاده از چنین ماشینی کمی سخت است و بعدتر نیز در میان دیگر دوستان این مسئله را به خوبی دیدم که بیشتر از گرفتاری در باب یافتن و به دست آوردن ماشین، در حال اقناع اطرافیان خود برای این کار بوده‌اند. اگر از طبقه متوسط جامعه هستید و هزینه برای هر کالایی باید منطق خاصی را دنبال کند و جای اشتباه اقتصادی در زندگی ندارد راه کمی دشوار می‌شود. من اگر بخوام در اینجا یک توصیه برای کسانی که می‌خواهند اطرافیان خود را به انجام این کار راضی کنند، داشته باشم این است که حتماً اشخاص مهم زندگی‌تان را که در خرید این خودرو نقش یا سهمی علنی و غیرعلنی، معنوی و مادی خواهند داشت، سوار این ماشین کنید تا متوجه شسوند در حال خرید یک ماشین معیوب نیستید و الزاما هر وسیله قدیمی فرسوده نیست. از جهت دیگر سواری با بنز دانشجویی حس نوستالژیک قابل توجهی را نیز در ذهن اطرافیان – البته اگر به سن‌شان قسد دهد- ایجاد می‌کند و در راستای تمایل بیشتر به خرید این وسیله تاثیرگذار است و هرچند من چنین شانسی نداشتم و بنز دیگری نیز نمی‌شناختم که اطرافیانم را با آن آشنا کنم و همین موضوع روند به دست آوردن ماشین را سخت‌تر کرد.

تاوان چوتترا - تایلند

زنگار سفر

عهدۀ ملک‌داری کاری عظیم است، بیدار و هشیار باید بود و به دل همه وقتی بسا خدای تبارک و تعالی در مناجات، تا بر دست و زبان و قلم و قدم وی آن رود که صلاح ملک و دین و رضای رب العالمین در آن باشد. تفویض کارهای بزرگ به مردم نازآموده نکند که پشیمانی آرد.

منتظر تکاملت

محفظه محیطی: محفظه آب و هوایی نیز نام دارد. محفظه‌ای که تست اثرات محیطی خاص بر روی محصولات بیولوژیک، محصولات و قطعات صنعتی، مواد اولیه و دست‌گاه‌های و تجهیزات الکترونیکی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مجازستان

● خواهرم ۴ساله ازدواج کرد. تو اینستا استوری گذاشته یازدهمین سال باهم بودن‌مون مبارک. پیام از وقتی استوری‌ش رو دیده‌نمی‌تونه بخوابه تو خونه همین جوری قدم می‌زنه=)) (بهزاد)
● ۱۲سال و اندی درفتم مدرسه و دانشگاه؛ از تولید مثل جلبک تا حساب کردن سرعت متحرک تو نثایه دوم و انتگرال و … خودنمی‌ولی هیچ‌کس بهمون یاد نداد چطوری خودمون رو دوست داشته باشیم. . . (Sepid)

● به بارم تو تماشاخانه ایرانشهر استاد سمندریان رو دیدم، رفتم سمتش گفتم استاد سمندریان چقدر خوشحالم از اینکه می‌بینمتون. یهو به آدم فضول گفت البته این مجسمه استاده! (فریور خراباتی)

● ولی من هنوزم با تمام وجود معتقدم کسی که از اول یه چیزیزو دیده و تجربه کرده و چشم‌ودلش سپره، سعی نمی‌کنه اون موضوعو بکنه تو چش و چال ملت؛ هرچا حس کردین یکی داره افراطی ایسن کارو می‌کنه، بدونید تازه به این دستاورد رسیده تو زندگی‌ش (کنچند)

دقیق‌المن

شهرها برای مبارزه با تغییر اقلیم چه می‌کنند
تغییرات اقلیمی به یکی از مهم‌ترین موضوع‌های سال‌های اخیر تبدیل شده است؛ اما شهرها برای مقابله با این مشکل، چه می‌کنند؟ در سال ۱۹۵۰، ۳۰درصد جمعیت دنیا در شهرها زندگی می‌کردند. امروز این عدد سرر به فاکت کشیده‌است تا سال ۲۰۵۰، بیش از دوسوم مردم روی کره زمین در نواحی شهری زندگی خواهند کرد. این شهری‌شدن باعث ایجاد «جزیره‌های گرمایی شهری» شده است که در آن‌ها ساختمان‌ها و جاده‌ها گرمای خورشید را بیشتر از مناظر طبیعی جذب و بازتاب می‌کنند که درنتیجه دما در آن‌ها تا ۳٫۹درجه سلسیوس از نواحی بیرونی گرم‌تر است و آثار تغییر اقلیم در آن‌ها تشدید می‌شود؛ ازجمله ریسک‌های سلامت انسانی. بسیاری از گازها از ساختمان‌ها می‌آیند که مسئول تقریباً یک‌سوم تمام مصرف انرژی زمین هستند. اما ساخت ساختمان‌ها با انرژی خالص صفر رو به افزایش است. ساختمان پیکسل در ملیون استرالیا که آب و انرژی خودش را تولید می‌کند، مرکز تجارت جهانی بحرین که برج‌های آن ساختمان‌ها می‌توربین‌های بادی دارند و از هر آمستردام، ساختمانی هوشمند که انرژی تولیدی‌اش از انرژی مصرفی‌اش بیشتر است. برای چند سال پیاپی، شیکاگو سبزترین مکان در ایالات متحده برای کار بوده است. با ۱۷٫۱درصد اداری گواهی‌شده، این شهر بیشترین ساختمان‌های انرژی‌بهبوده در آمریکا را در سال ۲۰۱۹ داشت؛ پشت سرش سان‌فرانسیسکو، آتانتا و لس‌آنجلس با فاصله‌ای نزدیک قرار داشتند. ساختمان‌های «سبز» باید یک برچسب ستاره انرژی و یا گواهی LEED داشته باشند. کمیته‌ها به‌طور روزافزون درحال نوآوری در لوازم انرژی هستند تا به تلاش‌ها برای کاهش مصرف کمک کنند. برای مثال، اپسون یک تکنولوژی بدون گرمایر استفاده در پرینترهای جوهرافشان خود توسعه داده است که در مقایسه با پرینترهای لیزری انرژی بسیار کمی را هنگام پرینت دریافت می‌کند. شهر فونیکس، گرم‌ترین شهر ایالات متحده که پیش‌بینی‌ها نشان از افزایش دمای بیشتر آن در سال‌های آینده دارند، فعلاانه درحال تشویق نصب سقف‌های خنک به‌عنوان بخشی از برنامه مقابله با گرمای خود است. سقف‌های زنده ساخته‌شده از پوشش گیاهی سبز، گرمای شهری و دیگر جنبه‌های تغییر اقلیم را با بهبود امنیت غذایی و تنوع زیستی کاهش می‌دهند. چون گیاهان نور خورشید را منعکس و در فرایند تبخیر و تعرق رطوبت آزاد می‌کنند تا هوا خنک شود، دمای سطحی سقف‌های زنده می‌تواند در طول روز ۱۷ تا ۲۲درجه سلسیوس خنک‌تر از سقف‌های سنتنی بماند و درنهایت دمای سطح شهر را تا ۲٫۷درجه کاهش و انرژی موردنیاز برای تهویه داخلی را کاهش یابد. سنسگاپور یکی از معروف‌ترین رهبران طراحی سقف‌های زنده در دنیااست که در مناطق تجاری «شهرهایی در یک باغ» می‌سازد و خطوط اتوبوس، هتل‌ها و خانه‌های مسکونی شبکه‌ای از سقف‌های زنده دارند. روسازی‌های سنتی می‌توانند در تابستان‌ها تا ۲۵درجه سلسیوس گرم شوند و این روسازی‌ها به‌طور میانگین ۳۰ تا ۴۵درصد سطح نواحی شهری را می‌پوشانند؛ در نتیجه، یکی از عوامل بزرگ در افزایش دما و افزایش تهویه داخلی هستند. جنگل‌های شهری که تمام درخت‌ها را در یک شهر، از جمله در خیابان‌ها، پارک‌ها و ملک‌های شخصی، دربرمی‌گیرند، می‌توانند با به‌انداختن و ذخیره CO2 دما را کاهش دهند و تغییر اقلیم را کنترل کنند. سنسئول یا رافراتر گذاشته و درحال طراحی جنگل‌های مسیر بار در طول رودخانه‌ها و جاده‌هاست. ایسن جنگل‌ها به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که هوای پاک را از کوه‌های اطراف به داخل شهر هدایت کنند و دمای مرکز شهر را در تابستان‌ها تقریباً تا ۲۵درجه کاهش دهند.